



Forvaltningsstruktur for nationale licensforhandlinger i Danmark

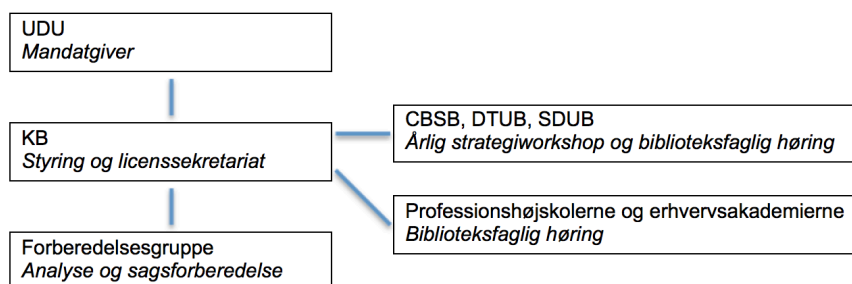
NOTAT

21. juni 2019

Forvaltningsmodel

Det er Universitetsdirektørudvalget (UDU), der i samspil med Det Kgl. Bibliotek udvikler strategi og giver et samlet klart strategisk forhandlingsmandat til de største nationale forhandlinger.

UDU sikrer desuden løbende relevant involvering af henholdsvis Rektorkollegiet og Forsknings- og Innovationspolitisk udvalg og tager stilling til direkte deltagelse i de forhandlinger, der kan være skelsættende for Danmark.



Forhandlingsforberedende gruppe

Det Kgl. Bibliotek har etableret en forhandlingsforberedende gruppe. Gruppen skal fungere som et samarbejdsorgan og levere forhandlingsforberedende arbejde (fx økonomiske, juridiske, bibliometriske og Open Access data analyser) samt udarbejde materiale til sagsfremlæggelse i UDU.

Involvering ved årlig strategiworkshop og biblioteksfaglig høring

Det Kgl. Bibliotek afholder årligt en strategiworkshop med universitetsbibliotekscheferne og deres specialister med henblik på at sikre involvering i de overordnede linjer i forhandlings- og strategioplæg til UDU.

Herudover vil Det Kgl. Bibliotek sikre en biblioteksfaglig høring af professionshøjskolerne og erhvervsakademierne, samt CBSB, DTUB og SDUB forud for fastlæggelse af endeligt forhandlingsmandat på de største forhandlinger.

Baggrund

Ved aktstykke nr. 114 af 27. marts 2019 blev det besluttet at nedlægge DEFF (placeret under Slots- og Kulturstyrelsen) og overføre de nationale licensforhandlinger til Det Kgl. Bibliotek¹. Beslutningen trådte i kraft den 1. juni 2019.

¹ <https://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/licensforhandlinger-skal-samles-paa-det-kgl-bibliotek-1/1/1/>

Danske universiteter ved Universitetsdirektørudvalget og Det Kgl. Bibliotek tog den 21. juni 2019 tog beslutning om at følge en ny forvaltningsstruktur for licensforvaltning og -forhandling i Danmark.

Udgangspunktet er følgende anbefaling i "Rapport med anbefalinger fra arbejdsgruppen om den fremtidige organisering af forskningsbiblioteksområdet".²

NOTAT

21. juni 2019
Side 2/2

Det anbefales, at fælles licensforhandlinger af universiteternes e-ressourceporteføljer forbliver en grundydelse men flyttes fra DEFF (Slots- og Kulturstyrelsen) til Det Kgl. Bibliotek kombineret med en ny forvaltningsstruktur. Det anbefales, at Det Kgl. Bibliotek får til opgave i samarbejde med Universitetsdirektørudvalget at udfærdige et forslag til en ny forvaltningsstruktur for licensforhandlingerne, som tilgodeser ovennævnte hensyn. Det anbefales, at universitetsdirektørerne i en ny struktur bærer ansvaret for hver for sig at sikre det rette biblioteksfaglige input inden for deres egen organisation.

Målet med samling af licensforhandlingerne hos Det Kgl. Bibliotek er at opnå en effektivisering (dobbelarbejde fjernes), at opnå bedre gennemslagskraft i forhandlinger (forhandlingsmandat fra universitetsledelserne som en del af forvaltningsstrukturen) og at sikre en bedre sammenhæng med overordnede politikker på området (Open Acces; Open Science osv.).

I rapporten understreges, at det er essentielt at sikre universiteternes medejerskab til licensforhandlingerne og sikre forståelse for, at licensøkonomien og adgangen til licensbelagte materialer hænger sammen med hele publiceringscyklussen, herunder forskernes involvering i peer review og i redaktionelle udvalg samt pres fra fonde m.fl. om at publicere i Open Access (OA), der indebærer APC-betalinger (Article Processing Charges), afgivelse af ophavsret mv. Samtidig betaling af licenser og betaling af APC kaldes "double dipping" og undergraver universiteternes økonomi. Open Access bør derfor være en del af forhandlingerne om licenser – ikke noget, der betales uden om disse, og som dermed samlet set bidrager til stigende udgifter for universiteterne. Det er m.a.o. ikke længere nok at indhente et licensforhandlingsmandat. Det er også vigtigt at sikre en sammenhæng til eksempelvis den Nationale Open Access Strategi³ og universiteternes implementering heraf. Rapporten fra arbejdsgruppen fremhæver, at en ny forvaltningsstruktur skal tilgodese følgende hensyn:

- Ejerskab: Universiteterne og de øvrige deltagende institutioner skal sikres den rette indflydelse og vished om, at deres interesser bliver varetaget
- Gennemslagskraft: Forvaltningsstrukturen skal sikre den fornødne agilitet og enkelthed, således at processerne ikke spænder ben for gode forhandlingsresultater
- Overordnede politikker: Strukturen skal bidrage til, at de overordnede politikker for området, herunder Open Science, understøttes.

² https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Nyheder/2018/Rapport_med_anbefalinger_fra_arbejdsgruppen_om_forskningsbiblioteker.pdf

³ <https://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-access/artikler/danmarks-nationale-strategi-for-open-access>